

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

הוצא צפרמ"ג פת"כ (ח"ד אות ח') כתב הטעם דשכר מצוה צהאי עלמא ליכא, משום דעונש ג"כ ליכא צהאי עלמא אס עבר ולא עשה המצוה ע"כ ליכא שכר צהאי עלמא על קיום המצוה, וכתב שם דלפי"ז בלאוין דחייב מלקות אס עבר ואף בלש"ב"מ דליכא מלקות עכ"פ איכא עונש אחר צהאי עלמא אס עבר, שפיר איכא שכר צהאי עלמא צפורש ממנה ולא עבר ע"ש, וא"כ בשלמא צביטול חמץ דהשליח מצילו להמשלח שלא יעבור צבל יראה ובלאוין יש שכר צהאי עלמא צפורש ממנו, ע"כ שפיר י"ל צוה דהנאחו שמציל צוה את המשלח שלא יעבור צבל יראה וקנינו צהחמץ צאין כאחת, דההנאה הוי ממצות ציטול גופי שמצילו מלאו דצ"י דיש צוה שכר צהאי עלמא והוי ההנאה מהמצוה גופי וכה"ג שפיר י"ל צאין כאחד דההנאה וקנין צאין כאחד, משא"כ צמצוות קידושין דליכא שכר צהאי עלמא ומצות לאו ליהנות ניתנו, והנאה דפרוטה דר"י הוי רק גרם הנאה דע"י מצות קידושין פטורה מלמיצב ריפתא, ודאי ליכא למימר כה"ג דהנאה והקידושין צאין כאחד דהקידושין דהוי מצוה הוי רק גרם לפרוטה דר"י, ושפיר מ"י החי"י הרי"ס ז"ל דקודם חלות הקידושין ליכא פרוטה דר"י וליכא למימר צוה דצאין כאחד ודו"ק.

ס"ט) דצכלאים צנייית ל"ל קרא דעשה דוחה ל"ת חיפ"ל משום מצללה"ג, ומ"י דלייית הוי מצוה דרשות ול"ש הא דמצללה"ג, וע"י דעת תורה יו"ד (סי' י' סק"א) שחי' הסחירה לזה מד' הכ"מ הג"ל, וע"ע שו"ת שערי דעה ח"א (סי' ט"ז) ושו"ת צית שערים או"ח (סי' ח'), ולפי דצריך יש טעם הגון לדברי הפוסקים דצמצוות רשות ליהנות ניתנו כיון דצבהם יש שכר צהאי עלמא, אך דעת הכ"מ ופרמ"ג ומה"פ אינו כן וכנ"ל, וגם מה שכחצת דאשה דפטורה מפו"ר הוי לגבה כמצוה דרשות וליהנות ניתנה, הר"ן כתב צלשונו שם דאשה יש לה מצוה שמסייעת להבעל לקיים מצוותו, וי"ל דהוי כמצוה חיובית כיון דא"א לקיים המצוה צלעדה, וצפרט דצמצוה דלשצת יצרה גם אשה מצוה ע"י תוס' גיטין (דף מ"א ע"ב) ד"ה לא תהוה וכו' וחגיגה (דף צ' ע"ב) ד"ה לא וכו' דגם עבד ושפחה מצוה צמצוה דלשצת יצרה וז"ב.

ג) **ואכתוב** לך צוה מה שאמרתי צדברי החי"י הרי"ס הג"ל לייצב דברי רש"י ז"ל קידושין (דף ג' ע"א), דפריך שם מנינא דרישא למעוטי מאי ומשני למעוטי חופה, ופירש"י ד"ה למעוטי כו' שאס מסרה אציה לחופה לשם קידושין אינה מקודשת צכך וכו', והוא תמוה למה פירש שאס מסרה אציה לחופה ולמה לא צקידשה לה צעצמה צחופה, וכבר תמה צוה צמקנה קידושין (דף ג') וצחי"י הרי"ס שם ועל אה"ע הל' קידושין (ס' כ"ו ס"ב), ונלע"ד לייצב דהנה האור חדש הקשה צמאי דאמר מנינא דרישא אחי למעוטי חופה, וקשה דליחני האיש קונה ואין לומר דהו"א צעל כרחק כחי"י הגמ' שם, זה אינו דא"כ מנינא דרישא למעוטי מאי ואי דלמעוטי חופה, הא אי קונה צע"כ שוב יחי' גם חופה קונה מק"ו, ע"י צגמ' לקמן (דף ה' ע"ב) דקאמר מה להצד השוה צבהן שכן ישן צע"כ ואי נימא דכל קידושין מהני צע"כ גם חופה יחי' מהני צע"כ ומוכח מק"ו דחופה קונה עכ"ק. וכן הקשה צחי"י הרי"ס הלכות קידושין (סי' כ"ו ס"ב) וי"ל

דהנה צפני יהושע הקשה צקידושין (דף ג') דצקידושי חופה לרב הונא לא יחי' עונש מיחה כיון דנלמד מק"ו וקיי"ל צמצות (דף ה' ע"ב) וכ"ד דאין עונשין מה"ד, וי"ל לפי"מ דצבואר צחוס' לקמן (דף כ"א ע"ב) ד"ה אשת וכו' וסנהדרין (דף ג"ב ע"ב) ד"ה פרט לאשת אחרים, דצאשת עכו"ס אף דאין אישות לעכו"ס דהא לא תפסו צה קידושין מכל מקום אסורה לכל העולם מחמת העשה דודצק צאשתו ולא צאשת חצירו, וע"י תוס' סוטה (דף כ"ו ע"ב) ד"ה ילא כותי וכו', ומצואר צחוס' קידושין (דף י"ג ע"ב) ד"ה לכ"ע צעשה דגם צישראל איכא עשה דודצק צאשתו ולא צאשת חצירו,

ב) **וראיתי** צמצתנך צבאת דברי שו"ת צי"צ או"ח (סי' נ"ו) הג"ל, דהא דשכר מצוה הוי רק גרם הנאה הוא משום דשכר מצוה צהאי עלמא ליכא, ולפי"מ שם המהרש"א סוטה (דף י"ד ע"א) דצמצוה דרשות דמחייב את עלמו צוה יש שכר צהאי עלמא, וע"י כעין זה צספר חסידים (סי' ר"י) וצמפרש שם, וא"כ צמצוה שאינה חיובית דיש שכר צהאי עלמא י"ל מצות ליהנות ניתנה, ע"כ צמצוות קידושין דהאשה פטורה ואעפ"כ מקיימה הוי צדידה מצוה דרשות ומצוה ליהנות ניתנה וזה נכון מאד, אך פלוגתא גדולה היא צאחרונים אי צמצוות שאינם חיובית אמרי' מצות ליהנות ניתנו, ע"י פלתי (סי' י' סק"ג) דצשחיטה דהוי מצוה דרשות לא אמרי' מצות ללה"ג, וצכ"מ (פ"א מה' צניית הי"א) הוצא צפרמ"ג או"ח (סי' י"א א"א סקי"ב) מצואר דגם צמצוה דרשות מצללה"ג וכ"כ צמראה הפנים ירושלמי פאה (פרק א' ה"א) ד"ה והקדש דגם צהקדש דאינו מצוה להקדיש מ"מ אמרי' מצללה"ג, ווע"י מלה"ר מע' מצללה"ג (סי' ח') שו"ת מהר"ס שיק או"ח (סי' קס"ט) מחנה חיים ח"א (סי' כ"ב) ספר החיים (סי' י"א) ושנות חיים (סי' רנ"ו) אמרי צינה או"ח (סי' ג') צית הלוי ח"א (סי' א' אות ה'), וצשו"ת מהרש"ס ח"ה (סי' מ"ו) מ"י צוה קושי הצריית אצרהס או"ח (סי' ג') ושו"ת חת"ס יו"ד (סי' אבני ציון - ב / הכהן, בן ציון בן אליהו [עמוד 342] {726077})

אך קושי הפני הנ"ל דלר"ה דחופה קונה מק"ו לא יהי עונש מיחה לאין עונשין מן הדין נ"ל ליישב באופן אחר, עפ"י קושי החי הרי"ס הנ"ל דבכל קידושין למה צעי כסף הא יש לה הנאת פרוטה דר' יוסף לפי"ד הר"ן דגם האשה יש לה מלוא בזהקידושין וכנ"ל, ונ"ל כתי החי הרי"ס שם דאם אינו נותן לה כסף אין על מה לחול הקידושין וליכא מלוא ואין כאן פרוטה דר"י ע"ש, וא"כ מיושב קושי הפני דלאחר דילפי" מק"ו דחופה קונה א"כ יש מלוא בזהקידושי חופה ואיכא גם קידושי כסף דיש לה הנאת פרוטה דר"י, וא"כ אף דיליף ר"ה קידושי חופה מק"ו מ"מ ל"ל בזה אין עונשין מה"ד, דהא כיון דמוכח מק"ו דחופה קונה שוב גם קידושי כסף יש בזה משום פרוטה דר"י, וקידושי כסף הא ילפי" מגו"ש ועונשין עליו וז"ב. וא"כ לכאורה הדרה קושי האו"ח הנ"ל דכיון דמנינא דרישא למעוטי חופה א"כ מוכח דלא מהני קידושין בעל כרחך דאל"כ י"ל כק"ו דר' הונא דחופה קונה, והדרה קושי הגמ' וניחתי האיש קונה ול"ל דהו"א בע"כ דזה מוכח מדמעטינן חופה בזמנינא דרישא, ואין לומר כתי הנ"ל דהו"א דמהני קידושין בע"כ ליכא איסור עשה דודצק באשתו בזמיוחדת לו ע"י חופה, ושוב אף אי חופה קונה מק"ו אין עונשין מה"ד וא"כ י"ל דמנינא דרישא למעוטי חופה מעונש מיחה, דרק בג' דרכים נקנית לגמרי אף לעונש מיחה אבל חופה דילפי" מק"ו ליכא עונש מיחה וכנ"ל, זה אינו דלאחר דחופה קונה מק"ו הא איכא גם קידושי כסף משום פרוטה דר' יוסף ול"ש אין עונשין מה"ד וליכא למימר למעוטי חופה מעונש מיחה, וקשה קושי האו"ח דמאי הו"א דאיש קונה היינו בע"כ הא א"כ ש"מ דחופה קונה מק"ו וקשה מנינא דרישא למעוטי מאי, אך י"ל דזה שייך רק אם האשה מקדשת את עצמה, אבל אם אביה מוסר אותה לחופה א"כ ליכא פרוטה דר' יוסף כיון דהאז אינו עושה מלוא רק האשה, ואם האז מוסר אותה לחופה לריך שיהי הכסף קידושין לדידי, ובדידי ליכא מלוא בשעת החופה וליכא פרוטה דר' יוסף ושפיר שייך בקידושי חופה כה"ג דהאז מוסר אותה לחופה אין עונשין מה"ד, ומעתה מיושב היטב דברי רש"י הנ"ל שכתב אם אביה מוסר אותה לחופה, משום דהי" קשה לרש"י ו"ל דהאיך נימא למעוטי חופה א"כ ניחתי האיש קונה, דליכא למימר אי תני קונה הו"א בע"כ הא א"כ ש"מ דחופה קונה מק"ו וקשה מנינא דרישא למעוטי מאי, ול"ל כנ"ל דהו"א דקונה בע"כ ליכא עשה דודצק באשתו בזמיוחדת לו ושוב י"ל בחופה דאין עונשין מה"ד, וי"ל דאף דאיכא ק"ו דחופה קונה מ"מ מחני אחי למעוטי חופה מעונש מיחה לאין עונשין מה"ד משא"כ בשאר ג' דרכים דאיכא עונש

נדלא כחוס' ע"ו (דף ל"ו ע"ב) סוד"ה משום ועי' מהרש"א פסחים (דף כ"ז ע"א) שכ' וז"ל ואין זה חימא שהחוס' כתבו כן במקום אחד ובמקום אחר לא כתבו כן שכן דרכם בכמה מקומות עכ"ל, וכתבו המפרשים דלפי"ו י"ל דגם בפלגש כיון דיחדהו לו ומותרת לו לשיטת הראב"ד (פ"א מה' אישות ה"ד), אף דאיסור אשת איש ליכא מכל מקום תהי אסורה לכל העולם מחמת העשה דודצק באשתו כמו באשת עכו"ם וכנ"ל, וא"כ מיושב קושי הפני הנ"ל לפי"מ שכתב הה"מ (פ"ב ממ"א ה"א) וכ"מ (פ"ה מאיסורי מזבח ה"ו) דהיכי דאיכא לאו הבא מכלל עשה חוץ מהק"ו אז עונשין מה"ד, נועי" מל"מ הלי חמץ ומל"ה (פ"א ה"ו ו') ושם הלכות שחיטה (פ"ב ה"א א') ושעה"מ שם, מוצל מאש (סי' כ') גו"ר (כלל ב') פרמ"ג פת"כ (ת"א אות י"ד) שו"ת חת"ס חו"מ (סי' ל"ב ל"ג) ישועות יעקב אה"ע (סי' כ') ושו"ת מהרי"א אה"ע (סי' ר"ה), וא"כ כיון דקידשה בחופה עכ"פ יחדה לו ואף אי חופה אינה קונה איכא איסור עשה דודצק באשתו ולא באשת חבירו, ושוב שפיר מהני הק"ו דר' הונא לעונש מיחה דק"ו עם איסור עשה עונשין מה"ד.

ולפי"ו מיושב קושי האור חדש הנ"ל בזה דקאמר מנינא דרישא למעוטי חופה, דא"כ מוכח מזה דלא מהני קידושין בע"כ דאל"כ חופה קונה מק"ו דר"ה, והדרה קושי הגמ' וניחתי האיש קונה וליכא למימר דא"כ הו"א בע"כ דהא מדמעט חופה דאינו קונה מוכח דלא מהני קידושין בע"כ וכנ"ל, ולפי הנ"ל א"ש דבאמת י"ל אף לר"ה דחופה קונה דמחני אחי למעוטי חופה מעונש מיחה, דרק בג' דרכים נקנית לגמרי גם לענין עונש מיחה אבל בקידושי חופה כיון דנלמד רק מק"ו ליכא עונש מיחה, אך כתבו דשפיר איכא גם מיחה מק"ו דר"ה כיון דאיכא איסור עשה דודצק באשתו חוץ מהק"ו כה"ג עונשין מה"ד, אך י"ל דרק עכשיו דלא מהני קידושין בע"כ שפיר איכא איסור עשה בזמיוחדת לו כיון דאי אפשר לשום אדם להפקיע אותה מתחתיו חסובה מיוחדת לו, אבל אי נימא דמהני קידושין בע"כ א"כ אפשר להפקיע אותה מתחתיו ולאסרה עליו אם יקדשהו אחר אף בע"כ שוב אינה מיוחדת לו כלל, וא"כ א"ש דאי נימא דקונה בע"כ שוב אף דחופה קונה מק"ו מ"מ י"ל דאחי למעוטי חופה מעונש מיחה דאין עונשין מה"ד, דהו"א דקונה בע"כ ליכא עשה דודצק באשתו אף בזמיוחדת לו ושוב אף דחופה קונה מק"ו מ"מ י"ל דמחני ממעט חופה מעונש מיחה, דרק בג' דרכים נקנית לגמרי אף לעונש מיחה אבל חופה דילפי" מק"ו ליכא עונש מיחה אי מהני קידושין בע"כ, ומיושב קושי האו"ח ודו"ק.

